

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Київського університету
права НАН України
проф. Ю.Л. Бошицький

ПОЛОЖЕННЯ
про підготовку курсів лекцій
у Київському університеті права
Національної академії наук України

Київ-2014

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА

НАКАЗ № 124-09

«01» 12 2014 року

м. Київ

**Про затвердження Положення про
підготовку курсів лекцій у
Київському університеті права
НАН України**

З метою поліпшення якості підготовки фахівців у Київському університеті права НАН України, упорядкування видання та підготовки курсів лекцій науково-педагогічними працівниками,

НАКАЗУЮ:

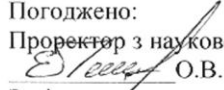
1. Затвердити Положення про підготовку курсів лекцій у Київському університеті права НАН України (додається).
2. Завідувачам кафедр посилити контроль за якістю підготовки науково-педагогічними працівниками курсів лекцій згідно з вимогами Положення про підготовку курсів лекцій у Київському університеті права НАН України.
3. Завідувачу навчально-методичного відділу Казак О.О. довести цей наказ до відома керівників відповідних структурних підрозділів.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Ректор, професор

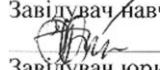
Ю.Л. Бошицький

Погоджено:

Проректор з наукової та науково-педагогічної роботи

 О.В. Чернецька

Завідувач навчально-методичного відділу

 О.О. Казак

Завідувач юридичного відділу

 О.В. Михайленко

ПОЛОЖЕННЯ

про підготовку курсів лекцій

у Київському університеті права Національної академії наук України

Загальні рекомендації з підготовки курсів лекцій розроблено на основі положень законодавчих актів, норм та вимог Міністерства освіти і науки України: Законів України «Про вищу освіту», «Про видавничу справу», «Про авторське право і суміжні права». Мета даного Положення – зорієнтувати авторів й укладачів щодо підготовки курсів лекцій.

Курси лекцій, що підготовлені у відповідності до стандартів вищої юридичної освіти, розраховані на студентів Київського університету права Національної академії наук України для використання в навчальному процесі з метою надання студентам науково обґрунтованих уявлень про основні теоретичні положення відповідних дисциплін.

1. Загальні положення

1.1. Курс лекцій – це тексти лекцій одного або декількох авторів з окремих тем або з дисципліни в цілому, який містить повний виклад лекційного матеріалу до затвердженої навчальної дисципліни (всіх лекцій або змістовного блоку). Його також можна розглядати як доповнення до підручника. Як правило, це видання розвиває зміст підручника за рахунок доповнення його новими оригінальними матеріалами.

1.2. Лекції повинні відповідати:

- ✓ вимогам ОПП державних освітніх стандартів, які визначають обов'язковий набір дисциплінарних знань, робочому навчальному плану, графіку навчального процесу та загальній системі організації навчального процесу, що склалась у КУП НАНУ, з врахуванням її перспектив;
- ✓ навчальній програмі певної дисципліни. Автор (автори) розкриває конкретні проблеми, базуючись на відомих та авторитетних джерелах, ставить нові спірні питання, аргументує власну позицію, звертає увагу на погляди вітчизняних та іноземних фахівців. Оригінальність авторського тексту, манера його викладання не повинні утруднювати сприйняття змісту навчального матеріалу.

1.3. Тексти лекцій повинні мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат з відображенням в ньому етичних та естетичних норм конкретної людської діяльності. Навчальний матеріал має відповідати основним напрямам та причинно-наслідковим зв'язкам у розвитку наукової думки, її сучасному стану та бути пов'язаний з практичними завданнями, має застосовуватись та у разі необхідності поглиблюватись міждисциплінарний підхід. Текст лекцій може містити приклади, ілюстративний матеріал і таблиці, що підвищують цінність теоретичного матеріалу.

1.4. Тексти лекцій повинні мати високий дидактичний рівень та забезпечувати необхідний навчальний ефект, зв'язок з лекційним матеріалом, семінарськими заняттями і набутими в ході них теоретичними й практичними знаннями, мотивацією студентів до самостійної роботи.

1.5. Тексти лекцій можуть містити додатки, що допоможуть студенту самостійно опрацювати матеріал, який важко знайти або який міститься в офіційних чи виробничих виданнях.

2. Структура курсу лекцій

2.1. Курс лекцій рекомендується подавати за наступною структурою:

1. **Титульна сторінка.**
2. **Зміст.**
3. **Вступ.**
4. **Основний текст.**
5. **Контрольні запитання та завдання.**
6. **Перелік використаних джерел.**

2.1.1. **Титульна сторінка.** Зазначається назва та логотип КУП НАНУ, назва кафедри, прізвище та ініціали автора/авторів, назву самого видання та місце видання, рік видання.

2.1.2. **Зміст.** Зміст – це перелік заголовків рубрик у курсі лекцій. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки у тексті. Скорочувати заголовки у змісті або давати їх в іншій редакції порівняно із заголовками у тексті не дозволяється.

До змісту, як правило, необхідно включати всі заголовки рукопису, за винятком підзаголовків, розташованих у підбір з текстом.

Позначення ступенів прийнятої рубрикації (“частина”, “розділ”, “параграф” та їхні порядкові номери) пишуться в один рядок з відповідними заголовками і відділяються від них крапкою.

Всі заголовки у змісті починаються з прописної літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у правому стовпчику змісту.

2.1.3. **Вступ.** Визначається роль, місце та значення дисципліни у професійній підготовці фахівців певного напрямку підготовки (спеціальності). Вступ повинен відповідати таким основним вимогам: характеризувати роль та значення дисципліни (виду занять) у підготовці фахівця, показувати місце даного курсу (його частин) серед інших дисциплін, містити формулювання основних задач, що стоять перед студентом при вивченні навчальної дисципліни. Обсяг передмови – 0,1-0,2 авт.арк.

Отже, вступ має містити дані, що характеризують: — актуальність і причини введення навчальної дисципліни; — роль і місце курсу в структурі навчального плану; — відповідність навчальної програми Державному освітньому стандарту вищої фахової освіти (в разі його наявності); — мету й завдання навчального курсу; — структуру навчального курсу; — особливості вивчення навчальної дисципліни; — форми організації навчального процесу із цієї дисципліни; — взаємозв'язок аудиторної та самостійної роботи студентів під час вивчення курсу; — вимоги до знань і вмінь, що здобуваються під час вивчення курсу, відповідно до кваліфікаційної характеристики випускника конкретної спеціальності й спеціалізації; — обсяг і терміни вивчення курсу; — види контролю знань студентів та їх звітність.

2.1.4. Основний текст. Подається методично опрацьований та систематизований матеріал, що за змістом та структурою повинен відповідати вимогам навчальної програми дисципліни. Матеріал лекцій повинен викладатись системно, доступно, у чіткій логічній послідовності, з використанням елементів проблемного навчання та засобів наочності.

2.1.5. Контрольні запитання та завдання. Контрольні запитання і завдання мають бути розміщені після кожної визначеної у змісті рубрики курсу лекцій. Вони забезпечують ефективне засвоєння опрацьованого теоретичного матеріалу. За змістом контрольні запитання та завдання мають бути професійно спрямовані.

2.1.6. Перелік використаних джерел. Вказуються джерела запозичення інформації у процесі викладення тексту курсу лекцій та відповідні посилання на них у тексті.

3. Підготовка, погодження, рекомендації та видання курсів лекцій

3.1. Видання курсів лекцій здійснюються згідно із планом видань, затвердженим Вченою Радою КУП НАНУ.

3.2. План видань курсів лекцій терміном на 1 календарний рік формує завідувач кафедри з метою забезпечення навчального процесу курсами лекцій та подає декану факультету щорічно до 01 листопада.

3.3. Курс лекцій подається автором завідувачу на розгляд засідання кафедри у відповідності до затвердженого плану видань.

3.4. Завідувач відповідної кафедри переглядає курс лекцій та за необхідності надає автору зауваження чи/або пропозиції щодо наданого матеріалу.

3.5. Курси лекцій проходять внутрішнє та зовнішнє рецензування. Для обговорення питання про рекомендацію видання до друку на кафедрі автор представляє дві рецензії. Перша – дається штатним працівником кафедри, який є провідним фахівцем з відповідної галузі знань (призначається

завідувачем кафедри), друга – фахівцем із відповідної галузі знань, який має великий методичний і практичний досвід роботи.

3.6. Після рекомендації рукопису курсу лекцій кафедрою до друку завідувач відповідної кафедри подає декану факультету пакет документів. До пакету документів входить:

- рукопис курсу лекцій;
- витяг з протоколу засідання кафедри щодо рекомендації рукопису до друку із вказівкою на його відповідність програмі навчальної дисципліни та всім необхідним вимогам;
- дві рецензії на курс лекцій від рецензентів відповідно до п. 3.6. даного положення.

Університет має право проводити додаткову експертизу якості рукопису та його відповідності видавничим вимогам.

3.7. За два тижні до подання на розгляд Навчально-методичної ради декани факультетів подають завідувачу навчально-методичного відділу пакет документів, зазначений в п.3.6. Завідувач навчально-методичного відділу формує матеріали для розгляду на Навчально-методичній раді Київського університету права НАНУ. Після розгляду на Навчально-методичній раді Вчена рада Київського університету права НАНУ затверджує курси лекцій загальним списком.

3.8. Після затвердження завідувач навчально-методичного відділу забезпечує видання курсу лекцій відповідно до плану.

4. Основні вимоги до рукописів курсів лекцій

4.1. Рукопис курсу лекцій повинен мати:

- ✓ титульний аркуш (додаток 1);
- ✓ зворот титульного аркуша (додаток 2);
- ✓ текст, підготовлений згідно з вимогами нормативних документів;
- ✓ 2 рецензії;
- ✓ витяг з протоколу кафедри;
- ✓ витяг з засідання Вченої ради.

4.2. Авторський оригінал має бути набраний шрифтом Times New Roman № 14, з полуторним інтервалом, віддрукований на одному боці аркуша паперу формату А4.

4.3. Таблиці та ілюстрації мають бути пронумерованими і розміщуватися після посилань на них у тексті. Примітки друкують під таблицею.

4.4. *Титул* має назву та логотип КУП НАНУ (зверху обкладинки), назву кафедри, прізвище та ініціали автора/ авторів, назву самого видання та місце видання, рік видання (знизу обкладинки).

4.5. *Зворот титулу* повинен мати відповідні індекси ББК, УДК, бібліографічний опис видання, рекомендації до дуку, відомості про наукових рецензентів, при наявності вказується міжнародний стандарт номера книги ISBN.

5. Обсяг та вимоги до оформлення курсу лекцій

5.1. Обсяг курсу лекцій визначається в авторських аркушах.

5.1.1. Авторським аркушем називається одиниця обсягу літературного твору, що дорівнює 40 тис. друкованих знаків. Друкованими знаками вважаються всі видимі друковані знаки (літери, розділові знаки, цифри тощо) та кожен пробіл між словами.

5.1.2. Для набору тексту треба використовувати текстовий редактор Word для Windows, для рисунків, таблиць і формул — допоміжні програми, Word для Windows.

5.2. Обсяг повинен визначатися кількістю годин за навчальним планом, що відводиться на вивчення дисципліни, реальним бюджетом часу студента для самостійного вивчення навчального матеріалу та продуктивністю засвоєння інформації студентом.

5.2.1. Обсяг навчального видання рекомендується визначати за формулою:

$$V_{n/nn/} = K_{n/nn/} * 0,14 (T_a + T_{cpc}),$$

де: $V_{n/nn/}$ - обсяг в авторських аркушах;

$K_{n/nn/}$ - коефіцієнт виду видання: підручника $/K_n/$, навчального посібника $/K_{nn}/$. Для підручника $K_n=1$, а для навчального посібника $0,5 < K_{nn} < 1$. Величина K_{nn} визначається тією часткою навчальної програми, яку замінює або доповнює навчальний посібник.

Наприклад, автори планують написати навчальний посібник, який на їхню думку, буде замінювати приблизно 50% існуючого підручника. У цьому випадку $K_{nn} = 0,5$. Якщо підручника немає, а автори створюють навчальний посібник, що забезпечує 70% програми, то $K_{nn} = 0,7$ і т.д.

0,14 – коефіцієнт, що враховує продуктивність засвоєння 1 авт. арк. навчальної інформації студентом за одну годину самостійної роботи з літературою, розв'язання задач, прикладів тощо.

T_a – кількість годин у навчальному плані, відведених на дисципліну для аудиторних занять;

T_{cpc} – кількість годин у навчальному плані, відведених для самостійної роботи студентів.

5.3. При наявності підручників з дисципліни курси лекцій слід випускати для доповнення або заміни на основі нових методичних підходів будь-якої частини підручника, не допускаючи його дублювання.

5.4. Підготовка та випуск курсів лекцій, які орієнтовані на активізацію самостійної творчої роботи студента, на формування професійно значущих умінь дозволяють створити необхідні умови для успішної навчальної діяльності.

5.5. Курс лекцій повинен бути підготовлений повністю (обкладинка, текст, таблиці, малюнки тощо) за допомогою редактора Microsoft Word. Матеріали подаються у вигляді файлу * doc., *pdf. або заархівовані (*.rar, *arj)) на флеш-пам'яті.

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА**

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

ПРОКОПЧУК Ю.М.

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Курс лекцій

Київ – 2014

ББК 66.4в

УДК 341.238

П78

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Київського університету права НАН України,
протокол №6 від 28 грудня 2013 р.*

Рецензенти:

Мацко А.С. – к.ю.н., професор кафедри міжнародного права Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;

Нипорко Ю.І. – к.ю.н., доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства КУП НАНУ

Курс лекцій «Теорія міжнародних відносин» підготовлений відповідно до стандартів вищої юридичної освіти.

Курс лекцій розрахований на студентів першого курсу Київського університету права НАН України денної та заочної форм навчання спеціалізації «Міжнародне право» для використання в навчальному процесі з метою ознайомлення студентів з основними поняттями та категоріями теорії міжнародних відносин, методологічними проблемами теорії міжнародних відносин, учасниками та структурними особливостями міжнародних відносин.